

№10(2)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

*Elektron nashr. 152 sahifa,
9-oktyabr, 2026-yil.*

BOSH MUHARRIR:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ashurov Ramzidin Ramazonovich – Psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (Phd), dotsent

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Karimova E.G. – Sotsiologiya fanlari nomzodi, dotsent
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
Doniyorov S. M. – “Yangi O'zbekiston” va “Pravda Vostoka” gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis instituti dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Raxmonova Z. A. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: “Tadbirkor va ishbilarmon” MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ashurov Ramzidin Ramazonovich – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G'. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the DM Editorial Office of the newspapers "Yangi O'zbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Philosophy (PhD) in Philology, Associate Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Rakhmonova Z.A. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oğlu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №136361

MUNDARIJA

Informatika ta'limida gamifikatsiya texnologiyalaridan foydalanishning pedagogik imkoniyatlari	10
Xalikov Akbar Tilovberdiyevich	
Terminologik kompetensiya bo'lajak shifokor kasbiy kompetentligining komponenti sifatida	14
Namazova Munavvar Oltibekovna	
Alisher Navoiy merosi asosida ota-onalarning pedagogik kompetentligini rivojlantirish	17
Rashidov Javohir Akram o'g'li	
Negotiating Communicative Power and Social Hierarchy in English and Uzbek Literary Discourse: A Comparative Pragmalinguistic Study	22
Nodirabegim Xonturaeva	
STEM yondashuvi asosida o'quvchilarda robototexnika ko'nikmalarini shakllantirishning ilmiy-pedagogik jihatlarini	31
Nasimova Hikoyat Nosirovna	
O'quvchilarda fuqarolik pozitsiyasini shakllantirishning pedagogik xususiyatlari	37
Po'latova Barno Raximjon qizi	
Ingliz va o'zbek o'rta asrlar adabiyotining shakllanishi va taraqqiyot omillari: qiyosiy-tipologik tahlil	41
Atanazarova Shoxida Baxramovna	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida milliy qadriyatlarni sel texnologiyasi asosida shakllantirishning metodik imkoniyatlari	47
Normurotova Aziza Karim qizi	
Tarjimonlik kompetensiyalarini rivojlantirish	52
Karayeva Karima Nabiyevna	
Ixtisoslik modullari asosida bo'lajak logopedlarning diagnostik-korreksion kompetensiyalarini rivojlantirish metodikasini takomillashtirish	57
Sarimsoqova Maftuna Obidjon qizi	
O'smir yoshdagi o'quvchilarda internet tobeligining psixologik omillari va uni bartaraf etish yo'llari	61
Toshpo'latova Nodira Xudjamurodovna	
Maktabgacha ta'lim yoshidagi giperaktiv bolalarga ta'lim berishning psixologik asoslari	65
Jumanova Nasiba Sherboyevna	
Kasbiy ta'limda "media va axborot savodxonligi" fanini o'qitishda o'quvchilarning loyihalash kompetensiyalarini shakllantirishning nazariy-pedagogik asoslari	69
Shomirzayev Baxtiyor Nazarovich	
O'quvchilarda fuqarolik pozitsiyasini shakllantirishning pedagogik xususiyatlari	74
Po'latova Barno Raximjon qizi	
Blended-learning modeli asosida iqtisodiyot fanining o'quv samaradorligini oshirish va o'quv natijalarining sifatini baholash	78
Abdimurodova Luiza Abdimurod qizi	
Tpack modeli asosidagi mashqlar tizimi orqali talabalarning lingvokognitiv kompetensiyasini rivojlantirish ...	85
Allamuratov G'ofur Ashurovich	
Periphrasis as a Mechanism of Secondary Nomination in English And Uzbek: a Comparative Linguo-Semantic Study	90
Fazilov Odil	
Fizika ta'limida STEAM yondashuvi asosida barqaror rivojlanish kompetensiyalarini shakllantirish	97
Omonova Sitara Zafar qizi	
Raqamli ta'lim muhitida generativ sun'iy intellekt vositalaridan samarali foydalanish orqali pedagoglarning raqamli kompetentligini rivojlantirish metodikasini takomillashtirish	102
Rizayeva Sanobar Davlataliyevna	

Oliy ta'lim professor-o'qituvchilarining kasbiy rivojlanish sinergetik ekotizimini adaptiv transformatsiyalash mexanizmlari.....	108
Supiyeva Buxolida Abduvaliyevna	
Rahbar kadrlarning boshqaruv kompetensiyalarini baholashda psixologik-intellektual o'yin texnologiyalaridan foydalanish	113
To'raxo'jayeva Ra'no Rustam qizi	
Matn bilan ishlashning zamonaviy texnologiyalari (10-sinf ona tili darslari misolida)	118
Xamroyeva Dilnoza Jahongir qizi	
Развитие познавательной активности учащихся 6 классов госпитальной школы в процессе самостоятельной работы по ботанике с использованием ИКТ	124
Баходирова Камола Комиловна, Хошимова Гулзода Ойбековна, Рустамова Нозима Фазлиддиновна	
Развитие медиаменталитета студентов в условиях интеграции искусственного интеллекта и витагенных образовательных технологий: модель, методы и критерии оценки.....	130
Рустамова Нодира Рустамовна	
O'quvchilarning aqliy mehnat kompetensiyasini rivojlantirishda tafakkur operatsiyalarining o'rni	137
Eshmonov Moxirjon Baxtiyor o'g'li	
Yosh bokschilarni tezlik reaksiya dinamikasini rivojlantirish mexanizmlari	140
Malikzoda Abdulatif Abdubannon o'g'li	
Maktabgacha ta'lim tashkilotida bolalarning ijtimoiy moslashuvini shakllantirishda pedagog-tarbiyachining roli	148
Rahmonqulova Xolida Bosimovna	

INFORMATIKA TA'LIMIDA GAMIFIKATSIYA TEKNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISHNING PEDAGOGIK IMKONIYATLARI

Xalikov Akbar Tilovberdiyevich

Jizzax davlat pedagogika universiteti,
Axborot texnologiyalari va sun'iy intellekt kafedrası
katta o'qituvchisi, p.f.f.d. (PhD)

Annotatsiya: Mazkur maqolada informatika ta'limida gamifikatsiya texnologiyalaridan foydalanishning pedagogik imkoniyatlari nazariy va metodik jihatdan tahlil qilinadi. Gamifikatsiyaning ta'lim jarayonidagi motivatsiya, faollik, mustaqil ishlash, tezkor fikr-mulohaza va amaliy kompetensiyalarni rivojlantirishga ta'siri yoritiladi. Dars jarayonida ball, reyting, daraja, mukofot, topshiriqlar va musobaqa kabi gamifikatsiya elementlarini maqsadga muvofiq qo'llash modeli taklif etiladi. Shuningdek, gamifikatsiya va game-based learning tushunchalari o'rtasidagi farqlar ko'rsatilib, informatika darslari uchun pedagogik shartlar hamda amaliy metodik tavsiyalar ishlab chiqiladi.

Kalit so'zlar: gamifikatsiya, informatika ta'limi, ta'lim motivatsiyasi, raqamli ta'lim, interaktiv metod, ball, reyting, daraja, tezkor fikr-mulohaza, kompetensiya.

Abstract: This article theoretically and methodologically examines the pedagogical opportunities of using gamification technologies in computer science education. It discusses the potential of points, rankings, levels, rewards, tasks, competitions, and immediate feedback to support learners' motivation, engagement, independent work, and practical competencies. A pedagogical model for purposeful integration of gamification elements into computer science lessons is proposed. The article also distinguishes gamification from game-based learning and formulates methodological conditions and practical recommendations for effective implementation. No fabricated experimental results are presented; the conclusions are based on analysis of relevant academic literature and instructional principles.

Key words: gamification, computer science education, learning motivation, digital education, interactive method, points, ranking, levels, feedback, competence.

Аннотация: В статье теоретически и методически анализируются педагогические возможности использования технологий геймификации в обучении информатике. Рассматривается влияние игровых элементов на мотивацию, активность, самостоятельную работу, оперативную обратную связь и развитие практических компетенций учащихся. Предлагается модель целенаправленного применения баллов, рейтингов, уровней, наград, заданий и соревнований на уроках информатики. Также раскрываются различия между геймификацией и игровым обучением, определяются педагогические условия и методические рекомендации для эффективного использования геймификации.

Ключевые слова: геймификация, обучение информатике, мотивация, цифровое обучение, интерактивный метод, баллы, рейтинг, уровень, обратная связь, компетентность.

KIRISH

Raqamli texnologiyalarning ta'lim jarayoniga jadal kirib kelishi informatika fanini o'qitish metodikasini takomillashtirishni talab qilmoqda. Informatika darslarida o'quvchi faqat nazariy bilimlarni o'zlashtirib qolmasdan, algoritmik va mantiqiy fikrlash, muammoni yechish, raqamli vositalardan foydalanish, hamkorlikda ishlash hamda mustaqil qaror qabul qilish kabi kompetensiyalarni rivojlantirishi zarur. Shu sababli o'quvchini faol ishtirokchi sifatida jarayonga jalb etuvchi interaktiv texnologiyalardan foydalanish dolzarb metodik yo'nalishlardan biridir.

Gamifikatsiya ta'lim mazmunini o'yin bilan to'liq almashtirish emas, balki o'yinlarga xos mexanika va motivatsion elementlarni o'yin bo'lmagan faoliyatga maqsadli ravishda integratsiya qilishni anglatadi. Deterding va hammualliflar gamifikatsiyani o'yin elementlarining o'yin bo'lmagan kontekstlarda qo'llanilishi sifatida izohlaydi ^[1]. Ta'lim sharoitida bu yondashuv topshiriqlarni bosqichlarga ajratish, natijani ball orqali ifodalash, o'quvchining rivojlanish dinamikasini ko'rsatish va tezkor fikr-mulohaza berish imkonini yaratadi.

Informatika fanining amaliy xarakteri gamifikatsiya elementlarini qo'llash uchun qulay sharoit yaratadi. Masalan, dasturlash bo'yicha masalalarni bosqichma-bosqich bajarish, xatoni topish, kodni optimallashtirish yoki algoritm tuzish jarayonlari muayyan darajalar va vazifalar tizimiga birlashtirilishi mumkin. Bunda gamifikatsiya ta'limiy maqsadni ikkilamchi holatga tushirmasligi, aksincha, mazmunni o'zlashtirishni qo'llab-quvvatlashi kerak [6].

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Gamifikatsiya bo'yicha ilmiy tadqiqotlarda uning motivatsiya va o'quv faolligiga ta'siri turli nuqtayi nazardan o'rganilgan. Deterding va hammualiflar [1] gamifikatsiya tushunchasining nazariy chegaralarini belgilagan bo'lsa, Sailer va Homner [2] ta'limdagi gamifikatsiya bo'yicha empirik tadqiqotlarni tizimli ko'rib chiqib, motivatsion va kognitiv natijalarning kontekstga bog'liqligini ko'rsatgan.

Deci va Ryan tomonidan ilgari surilgan O'z-o'zini belgilash nazariyasi (Self-Determination Theory) ta'limda gamifikatsiyaning ichki va tashqi motivatsiyaga ta'sirini tushunishda muhim nazariy asos bo'lib xizmat qiladi [4, 5]. Bai, Hew va Huang [3] gamifikatsiya bo'yicha tadqiqotlarni umumlashtirib, uning o'quv motivatsiyasi va faolligini qo'llab-quvvatlashi mumkinligini qayd etadi. Shu bilan birga, gamifikatsiya elementlarining ta'siri ularning soniga emas, balki pedagogik maqsadga mosligi, topshiriq mazmuni va o'quvchi ehtiyojlariga muvofiq tanlanishiga bog'liq.

Ta'limda o'yin elementlaridan foydalanish masalasida game-based learning bilan gamifikatsiyani farqlash muhim. Game-based learningda o'quv maqsadi maxsus ishlab chiqilgan o'yin faoliyati orqali amalga oshiriladi. Gamifikatsiyada esa mavjud ta'lim faoliyatiga o'yin elementlari qo'shiladi. Mazkur farq informatika darsini loyihalashda metodni to'g'ri tanlashga yordam beradi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqotda nazariy tahlil, qiyosiy tahlil, pedagogik modellash, tizimlashtirish va metodik umumlashtirish usullaridan foydalanildi. Ilmiy manbalar tahlili asosida informatika ta'limida gamifikatsiyaning asosiy elementlari va ularning pedagogik vazifalari aniqlashtirildi. Shuningdek, gamifikatsiya elementlarini darsning maqsadi, mazmuni, faoliyat turi va baholash jarayoni bilan bog'lashga qaratilgan metodik model ishlab chiqildi.

Tadqiqotning metodik yondashuvi quyidagi tamoyillarga asoslanadi: ta'limiy maqsadga muvofiqlik, bosqichma-bosqichlik, shaffof baholash, tezkor fikr-mulohaza, individual va jamoaviy faollikni uyg'unlashtirish, o'quvchi imkoniyatlarini hisobga olish hamda ortiqcha raqobatning oldini olish.

Informatika darslarida gamifikatsiya modeli

Informatika ta'limi uchun taklif etilayotgan model quyidagi ketma-ketlikni ifodalaydi:

Ta'limiy maqsad → Topshiriq → Gamifikatsiya elementi → Faoliyat → Tezkor fikr-mulohaza → Natijani baholash → Keyingi bosqich

Ushbu ketma-ketlikda har bir gamifikatsiya elementi aniq didaktik vazifaga xizmat qilishi lozim. Masalan, o'quvchi Python dasturlash tilida shart operatorlarini o'rganayotgan bo'lsa, topshiriqlarni uch darajaga ajratish mumkin: asosiy, rivojlantiruvchi va murakkab. Har bir daraja uchun ball belgilanadi. O'quvchi xatosini aniqlagach, tizim yoki o'qituvchi tomonidan tezkor fikr-mulohaza beriladi. Keyingi darajaga o'tish o'zlashtirilgan kompetensiya bilan bog'lanadi (1-jadval).

1-jadval: Gamifikatsiya elementlari va ularning informatika darsidagi didaktik vazifalari

Gamifikatsiya elementi	Pedagogik vazifasi	Informatika darsidagi qo'llanishi	Kutiladigan natija
Ball	Faoliyat natijasini miqdoriy ifodalash	Kod yozish, testdan o'tish, masala yechish	Faollik va natijani kuzatish
Daraja	Murakkablikni bosqichlash	Boshlang'ichdan murakkab topshiriqqa o'tish	Bosqichma-bosqich rivojlanish
Reyting	Natijani ko'rish va monitoring	Guruh yoki shaxsiy natijalar dinamikasi	O'z faoliyatini tahlil qilish
Mukofot	Ijobiy mustahkamlash	Belgilar, sertifikat, qo'shimcha imkoniyat	Motivatsiyani qo'llab-quvvatlash
Musobaqa	Faoliyatni jonlantirish	Algoritm yoki kodlash bo'yicha bellashuv	Tezkor fikrlash va hamkorlik
Tezkor fikr-mulohaza	Xatoni darhol anglash	Kod yoki test natijasi bo'yicha izoh	O'z-o'zini tuzatish

Gamifikatsiyaning pedagogik imkoniyatlari

1. **Darsdagi faollikni oshirish:** Aniq topshiriq, natija va keyingi bosqichning mavjudligi o'quv faoliyatini tushunarli va qiziqarli qiladi.
2. **Bosqichma-bosqich o'zlashtirish:** Darajalar va kichik vazifalar murakkab informatika mavzularini (masalan, murakkab algoritmlarni) osonroq o'zlashtirishga yordam beradi.
3. **Xatolarni o'z vaqtida tuzatish:** Tezkor fikr-mulohaza o'quvchiga xatosini vaqtida aniqlash va real vaqt rejimida tuzatish imkonini beradi.
4. **Mustaqil ta'limni shakllantirish:** O'quvchi o'z natijasini kuzatib, keyingi vazifani tanlaydi va o'zlashtirish jarayonini mustaqil boshqarishga odatlanadi.
5. **Kompetensiyalarni rivojlantirish:** Jamoaviy topshiriqlar hamda bellashuvlar orqali kommunikativ va hamkorlik kompetensiyalari rivojlanadi.

Eslatma: Reyting va musobaqa elementlari barcha o'quvchilar uchun bir xil motivatsion ta'sirga ega bo'lmaydigan bo'lishi mumkin. Shuning uchun o'qituvchi individual rivojlanish dinamikasini ham hisobga olishi zarur.

Informatika darsining gamifikatsiyalashgan modeli (amaliy misol)

Darsning tashkiliy bosqichida o'qituvchi ta'limiy maqsadni aniq belgilaydi va o'quvchilarga vazifalar xaritasini taqdim etadi. Asosiy bosqichda topshiriqlar kichik vazifalarga bo'linib, har bir bajarilgan faoliyat uchun fikr-mulohaza beriladi. Yakuniy bosqichda o'quvchi erishgan natijasini tahlil qiladi va keyingi rivojlanish vazifasini belgilaydi.

Masalan, "Algoritmash va dasturlash asoslari" mavzusida:

1-bosqich: Tayyor koddagi xatolarni topish;

2-bosqich: Oddiy algoritm tuzish;

3-bosqich: Mustaqil dastur yozish;

4-bosqich: Dastur samaradorligini tahlil qilish.

Har bir bosqichning mezonlari oldindan e'lon qilinadi, bu esa baholashning shaffofligini ta'minlaydi.

Pedagogik shartlar

Gamifikatsiyadan samarali foydalanish uchun bir nechta pedagogik shartlarga rioya qilish muhim:

1. Avvalo, o'yin elementi ta'limiy maqsadga xizmat qilishi va ikkilamchi ko'rinishga ega bo'lmaydigan kerak.
2. Topshiriqlar o'quvchilarning yosh va tayyorgarlik darajasiga mos murakkablikda tanlanishi lozim.
3. Baholash mezonlari tushunarli bo'lishi, mukofot esa faqat tashqi rag'bat sifatida emas, o'quv natijasini anglash vositasi sifatida qo'llanishi lozim.
4. Raqobatni haddan tashqari kuchaytirishdan saqlanish zarur. Shaxsiy progress, jamoaviy vazifalar va o'zaro yordam elementlari reyting bilan uyg'unlashtirilsa, turli o'quvchilarning ishtirok etish imkoniyati kengayadi.
5. Raqamli platformalardan foydalanilganda ma'lumotlarning maxfiyligi, teng foydalanish imkoniyati va texnik barqarorlik masalalari ham hisobga olinadi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Informatika ta'limida gamifikatsiya texnologiyalaridan foydalanish o'quv jarayonini faollashtirish, topshiriqlarni bosqichma-bosqich tashkil etish, tezkor fikr-mulohaza berish va o'quvchilarning amaliy faoliyatini qo'llab-quvvatlash uchun keng metodik imkoniyat yaratadi. Bunda gamifikatsiyaning samarasi alohida o'yin elementlarining ko'pligi bilan emas, ularning ta'limiy maqsad va o'quvchi faoliyati bilan qanchalik uyg'unlashgani bilan belgilanadi.

Informatika darslarida ball, daraja, reyting, mukofot, musobaqa va tezkor fikr-mulohazadan foydalanish o'quvchilarning o'z faoliyatini kuzatishi va natijasini tahlil qilishiga yordam beradi. Shu bilan birga, gamifikatsiya o'qituvchining puxta metodik rejalashtirishini talab qiladi.

Kelgusida gamifikatsiyaning informatika fanining alohida bo'limlari, xususan, dasturlash, algoritmash, kompyuter tarmoqlari va raqamli texnologiyalarni o'qitishdagi ta'sirini empirik tajriba-sinov asosida o'rganish va o'quv motivatsiyasidagi o'zgarishlarni diagnostik vositalar yordamida baholash maqsadga muvofiq.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Deterding S., Dixon D., Khaled R., Nacke L. From Game Design Elements to Gamefulness: Defining "Gamification". Proceedings of the 15th International Academic MindTrek Conference, 2011. P. 9-15.
2. Sailer M., Homner L. The Gamification of Learning: A Meta-analysis. Educational Psychology Review, 2020. Vol. 32. P. 77-112.
3. Bai S., Hew K.F., Huang B. Does gamification improve student learning outcome? Evidence from a meta-analysis and synthesis of qualitative evidence. Educational Research Review, 2020. Vol. 30.
4. Deci E.L., Ryan R.M. Intrinsic Motivation and Self-Determination in Human Behavior. New York: Plenum, 1985.
5. Ryan R.M., Deci E.L. Self-Determination Theory and the Facilitation of Intrinsic Motivation, Social Development, and Well-Being. American Psychologist, 2000. Vol. 55(1). P. 68-78.
6. Gee J.P. What Video Games Have to Teach Us About Learning and Literacy. New York: Palgrave Macmillan, 2003.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №10(2)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.